

**DIENST STUDIEN EN
GESCHILLEN
JURIDISCHE DIENST**

Mevrouw de Voorzitter,
Mijnheer de Voorzitter,

uw kenmerk

ons kenmerk A/822/4985
datum 1 maart 2004

bijlage(n)

Betreft: Koninklijk besluit van 1 maart 2004 houdende bepalingen ingevolge het arrest nr. 5/2004 van 14 januari 2004 van het Arbitragehof waarbij sommige bepalingen van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie werden vernietigd (B.S. 2 maart 2004).

Inleiding

In zijn arrest nr. 5/2004 van 14 januari 2004 heeft het Arbitragehof zich uitgesproken over het beroep tot nietigverklaring van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie (B.S. 27 februari 2004).

Het Hof bevestigt de meeste artikelen van de wet maar vernietigt ofwel gedeeltelijk, ofwel volledig drie bepalingen, namelijk

artikel 3, 3°, tweede streepje, van voormelde wet, waarbij het recht op maatschappelijke integratie wordt beperkt tot de personen die het voordeel genieten van de toepassing van de verordening (EEG) nr. 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap;

artikel 14, § 1, 1°, van de wet, in zoverre het alle samenwonenden op dezelfde wijze behandelt, zonder rekening te houden met de kinderlast;

artikel 14, § 1, 2°, van de wet, in zoverre het de categorie omvat van de personen die voor een geplaatst kind een bijdrage betalen, die de jeugdrechtbank of de administratieve overheden in het kader van de bijstand aan of de bescherming van de jeugd vaststellen.

Ingevolge de uitspraak van het Arbitragehof komen twee categorieën van burgers – namelijk alleenstaande personen die een bijdrage betalen voor een geplaatst kind en samenwonenden die kinderen ten laste hebben – niet meer in aanmerking voor een leefloon aangezien ze niet meer bedoeld zijn bij de wet van 26 mei 2002.

U:\My Documents\CA n°5 de 2004\omzendbrief arrest Arbitr.H DEF NL (2).doc

Dergelijke situatie is niet alleen heel nadelig voor de betrokkenen, maar is daarenboven ook een onaanvaardbare schending van het gelijkheidsprincipe.

Bij het zoeken naar een oplossing die gevolg geeft aan de eisen van het Arbitragehof in zijn arrest nr. 5/2004, heeft de Regering rekening gehouden met verschillende elementen.

Het is evident dat er zeer dringend een oplossing moet worden gevonden voor het rechtvacuüm dat zo is ontstaan, zodat bepaalde categorieën van leefloners vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad niet totaal verstoken blijven van alle inkomsten.

Eerst en vooral moet logischerwijze **in de wet zelf** een oplossing worden gevonden voor de grondwettelijke gebreken, waarop het Arbitragehof heeft gewezen. Dit kan echter onmogelijk snel geregeld worden door middel van een wetsontwerp. Het wetsontwerp moet immers dermate opgesteld zijn dat het de samenhang van ons systeem van sociale bescherming in stand houdt en dat het residuair karakter van het leefloon waarin de wet van 26 mei 2002 voorziet, opnieuw duidelijk wordt bevestigd. In dit opzicht onderzoekt de Regering momenteel een systeem waarbij de thans in de wet bestaande categorieën worden vereenvoudigd.

Daarom wordt het antwoord op de kritiek van het Arbitragehof geleverd in twee fasen:

Een onmiddellijke overgangsfase, uitgewerkt op basis van het koninklijk besluit van 1 maart 2004.

Een definitieve oplossing in het kader van een later wetsontwerp tot wijziging van de wet van 26 mei 2002, waarbij de categorieën van leefloners daarin worden vereenvoudigd.

De Regering is zich ervan bewust dat de oplossing door middel van onderhavig koninklijk besluit een tijdelijke overgangsooplossing is. Ze blijft niettemin een onontbeerlijke fase in een herziening van de leefloonregeling, die een geleidelijke afschaffing van iedere vorm van discriminatie beoogt.

Volgens deze logica zal de Regering, in het wetsontwerp dat thans wordt voorbereid, voorstellen het systeem te baseren op drie aparte categorieën van gerechtigden: alleenstaanden, samenwonenden en aanvragers met één of meerdere personen ten laste.

Deze vereenvoudiging heeft het enorme voordeel dat ze zich voegt naar de bestaande categorieën in de andere stelsels van sociale bescherming en dat ze past in het kader van de algemene bekommernis om duidelijkheid inzake sociale zekerheid.

Ten slotte werd deze keuze om de categorieën te vereenvoudigen nauwkeurig bestudeerd om een samenhang te behouden met de andere stelsels van sociale bescherming.

De invoering van een nieuwe categorie zou immers gevolgen gehad hebben voor het ganse samenstel van de regelingen van sociale bescherming.

Men mag vooral niet uit het oog verliezen dat het leefloon residuaire is ten opzichte van de andere sociale uitkeringen.

Het hier bedoeld besluit geeft niet alleen een noodzakelijk antwoord op het arrest nr. 5/2004 van het Arbitragehof, maar maakt het dus mogelijk **de rechten van de gerechtigden op hulp te vrijwaren**, waarbij tevens wordt vooruitgelopen op de toekomstige wetwijziging.

Onderhavige omzendbrief heeft tot doel, enerzijds, de nodige interpretatie van sommige wettelijke bepalingen te verduidelijken (cf. punt 1 en 2) en, anderzijds, uitleg te verstrekken over de nieuwe bepalingen van het koninklijk besluit van 1 maart 2004 houdende bepalingen ingevolge het arrest nr. 5/2004 van 14 januari 2004 van het Arbitragehof waarbij sommige bepalingen van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie werden vernietigd (cf. punt 3).

1. Recht op maatschappelijke integratie voor buitenlandse onderdanen

Aangezien de bepaling van artikel 3, 3°, tweede streepje, van de wet volledig werd vernietigd, moet voor personen die de nationaliteit van een lidstaat van de Europese Unie hebben worden vastgesteld dat ze niet meer het voordeel moeten genieten van de toepassing van de verordening (EEG) nr. 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap.

Om aanspraak te maken op het recht op maatschappelijke integratie volstaat het dat ze in het bevolkingsregister zijn ingeschreven.

2. Recht op een jaarlijks leefloon van 7 700 € voor de gerechtigde die onderhoudsgeld betaalt op basis van artikel 336 van het Burgerlijk Wetboek

Artikel 14, § 1, 3°, eerste lid, van de wet moet geïnterpreteerd worden in die zin dat het niet alleen betrekking heeft op het onderhoudsgeld betaald ten gunste van kinderen met wie de afstammingsband vaststaat, maar ook op het onderhoudsgeld betaald op basis van artikel 336 van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 336 van het Burgerlijk Wetboek geeft het kind wiens afstamming van vaderszijde niet vaststaat de mogelijkheid om onderhoudsgeld te vorderen van diegene die gedurende het wettelijk tijdvak van de verwerking met zijn moeder gemeenschap heeft gehad.

3. Voorlopige reglementaire maatregelen – koninklijk besluit van 1 maart 2004

3.1. Geregelde bijzondere situaties

Voor twee bijzondere situaties werd een oplossing gevonden

1ste situatie: de alleenstaande persoon die een bijdrage betaalt voor een geplaatst kind

De categorie van alleenstaande persoon, waarin artikel 14, § 1, 2°, van de wet voorziet, werd vernietigd. Op te merken valt dat het hier slechts om een gedeeltelijke vernietiging gaat, wat twee gevolgen inhoudt:

enerzijds, de categorie « alleenstaande » blijft bestaan voor de alleenstaande persoon;

anderzijds, aan een alleenstaande persoon die voor een geplaatst kind een bijdrage betaalt, vastgesteld door de jeugdrechtbank of de administratieve overheden in het kader van de bijstand aan of de bescherming van de jeugd, moet als dusdanig een leefloonbedrag toegekend worden.

Het OCMW moet voortaan, in het kader van de taken waarmee de Koning hem heeft belast krachtens artikel 57, § 4, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's, het jaarlijks leefloon van 7 700 € toekennen – voor zover alle toekenningsvoorwaarden vervuld zijn – aan de aanvragers die tegemoetkomen in de plaatsingskosten van hun geplaatst kind (artikel 2 van het koninklijk besluit). De betrokken persoon moet het bewijs leveren van de betaling van deze bijdrage.

2de situatie: de samenwonende met kinderlast

De categorie van samenwonende gerechtigde, waarin artikel 14, § 1, 1°, van de wet voorziet, werd vernietigd. Op te merken valt dat het hier ook om een gedeeltelijke vernietiging gaat, wat twee gevolgen inhoudt:

enerzijds, de categorie « samenwonende » blijft bestaan voor de samenwonende zonder kinderlast;

anderzijds, aan de « samenwonende met kinderlast » moet als dusdanig een leefloonbedrag worden toegekend.

Het OCMW moet voortaan, in het kader van de taken waarmee de Koning hem heeft belast krachtens voormeld artikel 57, § 4, ook het jaarlijks leefloon van 8 800 € toekennen – voor zover alle toekenningsvoorwaarden vervuld zijn – aan de samenwonende aanvragers met kinderlast (artikel 1 van het koninklijk besluit). Het bedrag van 8 800 € is verantwoord door het feit dat het eenoudergezin (artikel 14, § 1, 4°, van de wet) het meest overeenstemt met het huishouden van samenwonenden, waarvan ten minste één kinderlast heeft.

Artikel 1 van het koninklijk besluit definieert het begrip « persoon met kinderlast ». Het begrip samenwoning stemt overeen met dat van artikel 14, § 1, 1°, van de wet van 26 mei 2002.

De toekenning van het leefloon voor samenwonenden met kinderlast is beperkt tot één van de samenwonenden die onder hetzelfde dak wonen en die hun

huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen. Deze beperking is voornamelijk verantwoord door het feit dat dit huishouden over twee inkomens, of in sommige omstandigheden over meer dan twee inkomens beschikt. Er moet dus een keuze worden gemaakt en het is hierbij wenselijk dat rekening wordt gehouden met de voorkeur van de betrokken personen zelf.

De gekozen optie maakt het dus mogelijk om op een efficiënte wijze **alle rechten van de begunstigden van de bestaande categorieën te behouden** en gelijktijdig rekening te houden met de opmerking van het Arbitragehof over het feit dat het niet past de kinderen in aanmerking te nemen in één categorie en niet in de andere.

3.2. Berekening van het leefloon voor de samenwonende met kinderlast

Artikel 3 bepaalt binnen welke grenzen de bestaansmiddelen in aanmerking worden genomen. Drie hypothesen zijn voorzien:

- 1 de samenwonende met kinderlast is gehuwd en woont onder hetzelfde dak als of vormt een feitelijk gezin met een andere persoon
Er wordt rekening gehouden met alle bestaansmiddelen van de partner, met inbegrip van het leefloon.

Voorbeeld 1: samenwonende (A) met kinderlast is gehuwd en woont onder hetzelfde dak als of vormt een feitelijk gezin met een andere persoon (B).

A + kinderen		B	
Inkomens	1 000 €	Inkomens	2 000 €
Vrijstelling	- 310 €	Vrijstelling	- 155 €
Inkomens na vrijstelling	690 €	Inkomens na vrijstelling	1 845 €
Jaarbedrag van het LL	9 525.12 €	Jaarbedrag van het LL	4 762.56 €
In aanmerking genomen bestaansmiddelen van A	- 690.00 €	In aanmerking genomen bestaansmiddelen van B	- 1 845.00 €
Bestaansmiddelen van B (art 3 § 1) ¹ :		Aan B toe te kennen LL	2 917.56 €
- inkomens van B	- 2 000.00 €		
- LL van B	- 2 917.56 €		
Aan A toe te kennen LL	3 917.56 €		
		(Toepassing van art. 34, § 1) ² :	
		de bestaansmiddelen van A die het bedrag voor samenwonende van 4 762.56 € niet overschrijden, worden voor B niet in aanmerking genomen.	

¹ van het koninklijk besluit van 01/03/2004.

² van het koninklijk besluit van 11 /07/2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Voorbeeld 2: samenwonende (B) met kinderlast is gehuwd en woont onder hetzelfde dak als of vormt een feitelijk gezin met een andere persoon (A) die het LL niet aanvraagt.

A		B + kinderen	
Inkomens	10 000 €	Inkomens	2 000 €
		Vrijstelling	<u>- 310 €</u>
		Inkomens na vrijstelling	1 690 €
		Jaarbedrag van het LL	9 525.12 €
		Bestaansmiddelen van A (art 3, § 1) ¹ :	10 000.00 €
		geen LL	

Voorbeeld 3: situatie van een opnieuw samengesteld koppel: samenwonende (A) met kinderlast is gehuwd en woont onder hetzelfde dak als of vormt een feitelijk gezin met een andere persoon (B) die ook kinderen ten laste heeft.

Voor deze situatie kan het OCMW het leefloon voor samenwonende met kinderlast slechts één keer toekennen. De voorkeur moet worden gegeven aan de oplossing die voor de betrokkene de gunstigste is.

Laten we ervan uitgaan dat het LL voor samenwonende met kinderlast aan A wordt toegekend.

A + kinderen		B (+ kinderen)	
Inkomens	5 000 €	Inkomens	2 000 €
Vrijstelling	<u>- 310 €</u>	Vrijstelling	<u>- 155 €</u>
Inkomens na vrijstelling	4 690 €	Inkomens na vrijstelling	1 845 €
Jaarbedrag van het LL	9 525.12 €	Jaarbedrag van het LL	4 762.56 €
Bestaansmiddelen van A	- 4 690.00 €	Bestaansmiddelen van B	- 1 845.00 €
Bestaansmiddelen van B :		Inkomens van A die	
- inkomens van B	- 2 000.00 €	4 762.56 € overschrijden	
- LL van B	<u>- 2 680.12 €</u>	(art 34, § 1) ²	
Aan A toe te kennen LL	155.00 €	(5 000 € - 4 762.56 €)	<u>- 237.44 €</u>
		Aan B toe te kennen LL	2 680.12 €

¹ van het koninklijk besluit van 01/03/2004

² van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie

2. de samenwonende met kinderlast woont samen met één of meerdere andere aanvragers van het recht op maatschappelijke integratie.

Er wordt enkel rekening gehouden met het forfaitair quotiënt van schaalvergroting (FQS). Het forfaitair quotiënt van schaalvergroting stemt overeen met het economisch voordeel ingevolge een samenwoning, opgeleverd doordat de kosten voor lasten en uitgaven van het dagelijks leven worden verdeeld. Dit aandeel van de samenwonende moet forfaitair in aanmerking worden genomen om een eenvormige behandeling van de aanvragen te waarborgen. Het forfaitair quotiënt van schaalvergroting bedraagt 4 400 € per jaar.

Voorbeeld 4: samenwonende (A) met kinderlast woont samen met één of meerdere andere aanvragers van het recht op maatschappelijke integratie (B).

A + kinderen		B	
Inkomens	0 €	Inkomens	1000 €
		Vrijstelling	- 155 €
			845 €
Jaarbedrag van het LL	9 525.12 €	Jaarbedrag van het LL	4 762.56 €
FQS	- 4 762.56 €	In aanmerking genomen	
LL van A	4 762.56 €	bestaansmiddelen van B	- 845.00 €
		LL van B	3 917.56 €
		(Art 34, § 2) ² : geen bestaansmiddelen van A overschrijden het bedrag voor alleenstaande	

² van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie

Voorbeeld 5: samenwonende (A) met kinderlast woont samen met meerdere aanvragers van het recht op maatschappelijke integratie (B en C, zijn ouders).

A + kinderen		B		C	
Inkomens	500 €	Inkomens	1000 €	Inkomens	2000 €
Vrijstelling	- 310 €	Vrijstelling	- 155 €	Vrijstelling	- 155 €
Inkomens na vrijstelling	190 €	Inkomens na vrijstelling	845 €	Inkomens na vrijstelling	1845 €
Jaarbedrag van het LL	9 525.12 €	Jaarbedrag van het LL	4 762.56 €	Jaarbedrag van het LL	4 762.56 €
Inkomens na vrijstelling	- 190.00 €	Inkomens van B	- 845.00 €	Inkomens van C	-1 845.00 €
FQS	- 4 762.56 €	Aan B toe te kennen LL	3 917.56 €	Aan C toe te kennen LL	2 917.56 €
Aan A toe te kennen LL	4 572.56 €	(Toepassing van art. 34, § 2) ²		(Toepassing van art. 34, § 2) ²	
(Toepassing van art. 3, § 2) ¹					

3. de samenwonende met kinderlast woont samen met één of meerdere personen die geen aanspraak maken op het recht op maatschappelijke integratie

Er wordt minimum rekening gehouden met het forfaitair quotiënt van schaalvergroting en maximum met alle bestaansmiddelen van de andere samenwonenden.

Voorbeeld 6: samenwonende (A) met kinderlast woont samen met een persoon die geen aanspraak maakt op de wet.

A + kinderen		B	
Inkomens	0 €	Inkomens	10 000 €
Bedrag van het LL	9 525.12 €		
<u>1ste mogelijkheid</u>			
minimum in aanmerking nemen van het FQS	- 4 762.56 €		
Aan A toe te kennen LL	4 762.56 €		
<u>2de mogelijkheid</u>			
gedeeltelijk of volledig in aanmerking nemen van de inkomens van B			

¹ van het koninklijk besluit van 01/03/2004

² van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie

Voorbeeld 7: samenwonende (A) met kinderlast woont samen met twee personen (B en C) die geen aanspraak maken op de wet.

A		B		C	
Inkomens	2 000 €	Inkomens	10 000 €	Inkomens	20 000 €
Vrijstelling	<u>- 310 €</u>				
Inkomens na vrijstelling	1 690 €				
Bedrag van het LL	9 525.12 €				
Inkomens van A	- 1 690.00 €				
<u>1ste mogelijkheid :</u>					
minimum in aanmerking nemen					
van het FQS					
	<u>- 4 762.56 €</u>				
aan A toe te kennen					
LL	3 072.56 €				
<u>2de mogelijkheid :</u>					
gedeeltelijk of volledig					
in aanmerking nemen					
van de inkomens van B en C					

3.3. Indexering van de bedragen

Net zoals voor de indexering van de jaarbedragen van het leefloon vastgelegd in artikel 14, § 1, van de wet, zijn de bedragen bepaald in het koninklijk besluit gekoppeld aan spilindexcijfer 103,14 van toepassing op 1 juni 1999 (basis 1996 = 100) van de consumptieprijzen.

Deze geïndexeerde bedragen zijn thans gelijk aan:

- voor de gerechtigden op het leefloon bedoeld in artikel 1, eerste lid, van het koninklijk besluit:

9 525,12 € (jaarbasis)
793,76 € (maandbasis)

voor de gerechtigden op het leefloon bedoeld in artikel 2 van het koninklijk besluit:

8 334,48 € (jaarbasis)
694,54 € (maandbasis)

Het geïndexeerd bedrag van het forfaitair quotiënt van schaalvergroting is thans gelijk aan:

4 762,56 € (jaarbasis)
396,88 € (maandbasis)

3.4. Bijkomende forfaitaire vrijstelling

De bijkomende forfaitaire vrijstelling waarin artikel 22, § 2, van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie voorziet, geldt voor de bestaansmiddelen van de personen bedoeld bij artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 1 maart 2004.

Dit levert een respectieve jaarlijkse vrijstelling op van:

310 € voor de persoon met kinderlast en die samenwoont met één of meerdere personen;

280 € voor de alleenstaande persoon die voor een geplaatst kind een bijdrage betaald, vastgesteld door de jeugdrechtbank of de administratieve overheden in het kader van de bijstand aan of de bescherming van de jeugd, en die het bewijs van de betaling van deze bijdrage levert.

3.5. Toelage van de federale Staat

De federale Staat kent een toelage toe voor iedere beslissing waarbij een leefloon word toegekend overeenkomstig de nieuwe reglementaire bepalingen.

Het bedrag van deze toelage wordt vastgesteld bij toepassing van de bepalingen van hoofdstuk VI van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

3.6. Inwerkingtreding van het koninklijk besluit

De nieuwe reglementaire bepalingen treden in werking op 27 februari 2004, de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het arrest nr. 5/2004 van het Arbitragehof van 14 januari 2004.

3.7. Herziening van de beslissingen

Bij toepassing van artikel 22 van de wet herziet het OCMW zijn beslissing ingevolge een wijziging van het recht door een wettelijke of reglementaire bepaling. Deze taak geldt zowel voor de door de OCMW's genomen beslissingen als voor de beslissingen die het voorwerp uitmaakten van een in kracht van gewijsde getreden rechterlijke uitspraak. Deze beslissing zal uitwerking hebben met ingang van de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit, dat is 27 februari 2004.

Permanentie

Met deze omzendbrief werd zoveel mogelijk informatie medegedeeld. Bijkomende inlichtingen kunnen niettemin bij de administratie bekomen worden, namelijk bij:

- de heer L. VERLEYEN: 02/ 509 81 34 (in het Nederlands)
- mevrouw T. PHAN : 02/ 508 86 05 (in het Frans)

Hoogachtend,

De Minister van Maatschappelijke Integratie

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, sweeping loop followed by a smaller, more intricate flourish.

Marie Arena